

Sygn. akt II KK 480/18

POSTANOWIENIE

Dnia 19 grudnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Plóciennik

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 19 grudnia 2018 r.,
sprawy **P. D.**
skazanego z art. 178a § 1 k.k. i in.
z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego
od wyroku Sądu Okręgowego w Ł.
z dnia 9 lipca 2018 r., sygn. akt V Ka [...],
zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Z.
z dnia 28 lutego 2018 r., sygn. akt II K [...],

p o s t a n o w i ł

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną,**
- 2. zwolnić skazanego P. D. od kosztów
sądowych postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

P. D. został oskarżony o to, że:

„I. w dniu 9 kwietnia 2017 r. w Z. woj. [...] znajdując się w stanie nietrzeźwości mając 1,40 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu prowadził samochód marki A. o nr rej. [...] w ruchu lądowym, tj. o czyn z art. 178a § 1 k.k.

II. w dniu 9 kwietnia 2017 r. w Z. woj. [...] znajdując się w stanie nietrzeźwości mając 1,40 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu umyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym w ten sposób, że prowadząc samochód marki A. o nr rej. [...] nie zachował należytej odległości w wyniku czego przodem kierowanego pojazdu uderzył w tył pojazdu poprzedzającego marki R. o nr rej. [...]

kierowanego przez J. N. jadącego w tym samym kierunku, czym nieumyślnie spowodował obrażenia ciała u pasażerki samochodu marki R. - E. N. w postaci urazu kręgosłupa i głowy z utrzymującymi się dolegliwościami bólowymi, tj. obrażenia inne niż opisane w art. 156 § 1 k.k. i które naruszają czynności narządów ciała na okres powyżej 7 dni w rozumieniu art. 157 § 1 k.k. po czym zbiegł z miejsca zdarzenia, tj. o czyn z art. 177 § 1 k.k. w zw. z § 2 k.k. w zw. z art. 178 § 1 k.k.”

Sąd Rejonowy w Z. wyrokiem z dnia 28 lutego 2018 r., w sprawie II K [...], uznał oskarżonego P. D. za winnego dokonania zarzucanego mu czynu opisanego w punkcie I, wypełniającego dyspozycję art. 178a § 1 k.k. i za to na podstawie powołanego przepisu wymierzył mu karę 10 miesięcy pozbawienia wolności, na podstawie art. 42 § 2 k.k. orzekł wobec niego środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres 4 lat, a na podstawie art. 43a § 2 k.k. świadczenie pieniężne w kwocie 5.000 zł płatne na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej.

W miejsce zarzucanego oskarżonemu czynu opisanego w pkt II aktu oskarżenia, Sąd uznał go za winnego tego, że w dniu 9 kwietnia 2017 r. w Z., woj. [...] umyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym w ten sposób, że kierując w stanie nietrzeźwości (1,40 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu) samochodem marki A. o nr rej. [...] nie zachował należytej odległości, w wyniku czego przodem kierowanego pojazdu uderzył w tył pojazdu poprzedzającego marki R. o nr rej. [...] kierowanego przez J. N. jadącego w tym samym kierunku, czym nieumyślnie spowodował obrażenia ciała u pasażerki samochodu marki R. – E. N. w postaci urazu kręgosłupa i głowy z utrzymującymi się dolegliwościami bólowymi, tj. obrażenia naruszające czynności narządów jej ciała na okres powyżej 7 dni, po czym zbiegł z miejsca zdarzenia, czym wypełnił dyspozycję art. 177 § 1 k.k. w zw. z art. 178 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 177 § 1 k.k. w zw. z art. 178 § 1 k.k. wymierzył mu karę roku pozbawienia wolności; na podstawie art. 42 § 2 k.k. Sąd orzekł wobec niego środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres 7 lat, a na podstawie art. 47 § 3 k.k. orzekł od oskarżonego na rzecz oskarżycielki posiłkowej E. N. nawiązkę w kwocie 10.000 złotych.

Wymierzone kary jednostkowe i środki karne w postaci zakazów prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym Sąd na podstawie art. 85 § 1 i 2 k.k., art. 86 § 1 k.k. i art. 90 § 2 k.k. połączył i wymierzył P. D. karę łączną roku i 4 miesięcy pozbawienia wolności i łączny zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres 8 lat. Na podstawie art. 63 § 1 k.k. i art. 63 § 4 k.k. na poczet orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności zaliczono oskarżonemu okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie od dnia 9 kwietnia 2017 r., godz. 21.10 do dnia 11 kwietnia 2017 r., godz. 14.03 oraz na poczet łącznego zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym, okres pozbawienia prawa jazdy od dnia 9 kwietnia 2017 r.

Zaskarżając apelacją w całości wyrok Sądu Rejonowego, obrońca oskarżonego zarzucił:

„1. naruszenie przepisów prawa materialnego, a to:

- art. 178a § 1 k.k. w zw. z art. 177 § 1 w zw. z art. 178 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 1 oraz § 2 k.k. - polegające na ich błędnym zastosowaniu i przyjęciu, że zachowanie oskarżonego stanowiące ontologicznie jeden czyn polegający na prowadzeniu pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości i spowodowanie w tymże stanie nietrzeźwości wypadku w komunikacji pozwala na skazanie oskarżonego i wymierzenie oskarżonemu niezależnych kar zarówno za przestępstwo prowadzenia pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości (178a § 1 k.k.), jak i za przestępstwo spowodowania wypadku w komunikacji w stanie nietrzeźwości (art. 177 § 1 k.k. w zw. z art. 178 § 1 k.k.), podczas gdy przestępstwo prowadzenia pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości stanowiło współukarany czyn uprzedni do czynu stypizowanego w art. 177 § 1 w zw. z § 2 k.k. w zw. z art. 178 § 1 k.k.;
- art. 178 k.k. - poprzez jego błędną wykładnię, wyrażającą się w przyjęciu, że każde oddalenie się sprawcy wypadku w komunikacji z miejsca zdarzenia, także takie które nie ma na celu uniknięcia odpowiedzialności karnej lub też w kontekście okoliczności nie może skutkować uniknięciem odpowiedzialności karnej sprawcy wypadku wyczerpuje znamiona przestępstwa stypizowanego w art. 178 k.k. w zakresie obejmującym penalizację zachowania polegającego na zbiegnięciu z miejsca zdarzenia;

- art. 86 § 1 k.k. w zw. z art. 53 § 1 i § 2 k.k. wyrażające się w wymierzeniu przez Sąd Rejonowy w Z. kary łącznej w oparciu o zasadę asperacji w wymiarze bliższym zasadzie kumulacji, a nie w oparciu o zasadę pełnej absorpcji, w sytuacji gdy czyn objęty punktem I wyroku był współukaranym czynem uprzednim w stosunku do czynu objętego punktem II wyroku i jako taki czyn powinien w ramach wyroku łącznego podlegać łączeniu w oparciu o zasadę pełnej absorpcji, a także wobec tego, że został on popełniony w tych samych okolicznościach i z tej samej motywacji co drugi czyn podlegający łączeniu powinien w ramach wyroku łącznego podlegać łączeniu w oparciu o zasadę pełnej absorpcji;

- art. 47 § 4 k.k. - polegające na jego niezastosowaniu oraz wymierzeniu oskarżonemu nawiązki w kwocie 10.000 złotych, w sytuacji gdy nawiązka w takiej wysokości powoduje dla oskarżonego oraz jego rodziny, wobec ciążącego na nim obowiązku alimentacyjnego oraz ograniczonych możliwości zarobkowych rażący uszczerbek dla niezbędnego utrzymania;

2. błąd w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę orzeczenia, mający wpływ na treść rozstrzygnięcia, a to przyjęcie przez Sąd, że oskarżony oddalający się z miejsca zdarzenia po tym, jak przyznał się przed pokrzywdzoną oraz jej mężem do spowodowania wypadku, a także po tym, jak przebywał na miejscu wypadku przez okres co najmniej kilkunastu minut, miał wolę zbiegnięcia z miejsca zdarzenia, w sytuacji gdy P. D. odszedł od miejsca zdarzenia w związku z potrzebą fizjologiczną i nie wykazywał żadnych zachowań zmierzających do uniknięcia odpowiedzialności za zachowanie polegające na spowodowaniu wypadku w komunikacji w stanie nietrzeźwości;

3. naruszenie przepisów prawa procesowego, a to art. 4 k.p.k. w zw. z art. 5 ust. 2, art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k., a to poprzez dokonanie dowolnej w miejsce swobodnej oceny dowodu z wyjaśnień oskarżonego, w których wskazywał on, iż nie miał zamiaru oddalenia się od miejsca kolizji komunikacyjnej, w którym przebywał po wypadku przez okres kilkunastu minut, w celu uniknięcia odpowiedzialności za spowodowany wypadek, w sytuacji gdy przedmiotowe wyjaśnienia były wyjaśnieniami spójnymi i wiarygodnymi w kontekście pozostałego zebranego w sprawie materiału dowodowego, z którego wynika, iż oskarżony nie kwestionował swojej odpowiedzialności za wypadek, przyznał się do jego spowodowania i

przeprosił pokrzywdzoną niezwłocznie po wypadku, a także przez okres kilku minut, w obecności innych osób i świadków zdarzenia, pozostawał na miejscu zdarzenia nie podejmując żadnych działań mogących wpłynąć na odpowiedzialność oskarżonego za spowodowany wypadek;

4. rażącą niewspółmierność kary wymierzonej za czyn wskazany w pkt. 1) oraz 4) wyroku oraz wymierzonej kary łącznej - wyrażające się w wymierzeniu oskarżonemu kary pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania, w sytuacji gdy oskarżony jest osobą niekaraną, posiadającą na utrzymaniu małoletnie dzieci, a także wyrażającą skruchę oraz negatywny stosunek do popełnionego przestępstwa.”

Na zakończenie obrońca wniósł o:

a) uchylenie zaskarżonego wyroku w zakresie rozstrzygnięcia o karze łącznej, tj. w zakresie pkt 6 (nawiązki na rzecz pokrzywdzonej), pkt 7 (kary łącznej pozbawienia wolności), pkt 8 (połączenie orzeczonych środków karnych w postaci zakazów prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym) zaskarżonego wyroku,

b) zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez:

- uniewinnienie oskarżonego od czynu z art. 178a § 1 k.k. w związku z tym, że czyn ten stanowi współukarany czyn uprzedni do czynu stypizowanego w art. 177 § 1 w zw. z § 2 k.k. w zw. z art. 178 § 1 k.k.,

- wymierzenie za czyn z pkt II kary w dolnych granicach ustawowego zagrożenia wraz z warunkowym zawieszeniem jej wykonania,

- uchylenie wyroku w zakresie pkt 6),

ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd Rejonowy w Z..

Pełnomocnik oskarżycielki posiłkowej na podstawie art. 425 § 1 i 2 k.p.k., art. 444 k.p.k. oraz art. 447 § 2 i 3 k.p.k. zaskarżył wyrok Sądu Rejonowego w części dotyczącej orzeczonej wysokości kary pozbawienia wolności co do czynu opisanego w pkt 4 wyroku i co do kary łącznej, orzeczonej długości trwania środka karnego co do czynu opisanego w pkt 4 wyroku i co do łącznego wymiaru środków karnych, orzeczonej nawiązki zamiast żądanego odszkodowania i zadośćuczynienia.

Zaskarżając wyrok w części dotyczącej wysokości kary orzeczonej za czyn z art.177 § 1 k.k. w zw. z art. 178 § 1 k.k. i co do kary łącznej, długości trwania środka karnego orzeczonego za czyn z art.177 § 1 k.k. w zw. z art. 178 § 1 k.k. oraz łącznego wymiaru środka karnego oraz w części dotyczącej orzeczenia nawiązki zamiast żadanego odszkodowania i zadośćuczynienia, zarzucił „obrazę art. 424 k.p.k. poprzez niepodanie przyczyn, dla których Sąd zaniechał uwzględnienia wniosku o zadośćuczynienie i odszkodowanie złożonego przez pokrzywdzoną na rzecz zastosowania art. 47 § 3 k.p.k. poprzez zasądzenie na rzecz pokrzywdzonej jedynie nawiązki w kwocie 10.000,00 zł, która nie była w stanie zrekompensować szkód poniesionych przez pokrzywdzoną w trakcie wypadku.”

Na zasadzie art. 427 § 2 k.p.k. i art. 438 pkt 4 k.p.k. zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił:

- „1. obrazę art. 46 § 1 k.k. w zw. z art. 47 § 5 k.k. poprzez jego niezastosowanie w sytuacji gdy pokrzywdzona na skutek zdarzenia doznała znacznych obrażeń i złożyła wniosek o zasądzenie na jej rzecz odszkodowania i zadośćuczynienia;
2. rażącą niewspółmierność kary poprzez wymierzenie skazanemu kary 1 roku pozbawienia wolności za to, że oskarżony spowodował wypadek i znaczne obrażenia ciała u pokrzywdzonej, miał w czasie wypadku 2,8 promila alkoholu we krwi, a następnie zbiegł z miejsca wypadku oraz kary łącznej wynoszącej 1 roku i czterech miesięcy pozbawienia wolności;
3. rażącą niewspółmierność środka karnego w postaci orzeczenia środka karnego w związku z czynem opisanym w pkt 4 oraz łącznej wysokości orzeczonego środka karnego w wysokości 8 lat zakazu prowadzenia pojazdów w sytuacji, gdy oskarżony spowodował wypadek i znaczne obrażenia ciała u pokrzywdzonej, miał w czasie wypadku 2,8 promila alkoholu we krwi, a następnie zbiegł z miejsca wypadku, co wskazuje na to że oskarżony stanowi znaczne zagrożenie dla bezpieczeństwa na drogach.”

W konkluzji pełnomocnik oskarżycielki posiłkowej wniósł o:

- „1. zmianę zaskarżonego wyroku poprzez:
 - a) zasądzenie od oskarżonego na rzecz pokrzywdzonej kwoty 30.000.00 zł tytułem częściowego zadośćuczynienia za doznaną krzywdę;

b) zasądzenie od oskarżonego odszkodowania w kwocie 11.908,00 zł na którą składają się:

- kwota 2.180,00 zł tytułem opieki nad pokrzywdzoną,
- kwota 45 zł tytułem przejazdów do lekarza i ośrodków zdrowia w związku z wypadkiem,
- kwota 1.378,00 zł tytułem uszkodzonej w trakcie wypadku odzieży,
- kwota 1.100,00 zł tytułem wydatków na lekarstwa i lekarzy,
- kwota 7.250,00 zł tytułem utraconego wynagrodzenia za okres od 1 maja 2017 do 31.10.2017 r;

c) wymierzenie oskarżonemu kary 10 miesięcy pozbawienia wolności za czyn z art. 178a k.k. i 1 roku oraz kary co najmniej roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności za czyn określony w art. 177 § 1 k.k. w zw. z art. 178 § 1 k.k. oraz kary łącznej wynoszącej co najmniej 2 lata pozbawienia wolności pozbawienia wolności,

d) wymierzenie oskarżonemu środka karnego w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym na okres 4 lat za czyn określony w art. 178a k.k. oraz 9 lat za czyn określony w art. 177 § 1 k.k. w zw. z art. 178 § 1 k.k. oraz kary łącznej wynoszącej 10 lat zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów w ruchu lądowym”.

Po przeprowadzeniu postępowania odwoławczego, Sąd Okręgowy w Ł. wyrokiem z dnia 9 lipca 2018 r., sygn. akt V Ka [...], zmienił zaskarżone orzeczenie w ten sposób, że:

- uchylił rozstrzygnięcie o karze łącznej pozbawienia wolności,
- wymiar kary pozbawienia wolności orzeczonej wobec oskarżonego za popełnienie czynu z art. 177 § 1 k.k. w zw. z art. 178 § 1 k.k. podwyższył do roku i 8 miesięcy,
- na podstawie art. 85 § 1 i 2 k.k. i art. 86 § 1 k.k. w miejsce kar jednostkowych, orzeczonych wobec oskarżonego za popełnienie czynu z art. 178a § 1 k.k. oraz czynu z art. 177 § 1 k.k. w zw. z art. 178 § 1 k.k. orzekł karę łączną roku i 10 miesięcy pozbawienia wolności.

W pozostałej części Sąd Okręgowy utrzymał w mocy zaskarżony wyrok.

We wniesionej na korzyść skazanego P. D. kasacji, zaskarżając wyrok Sądu Okręgowego w całości, obrońca zarzucił rażące naruszenie przepisów przepisów prawa procesowego, mające istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, a to:

- „a. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. polegające na nienależytym rozważeniu przez Sąd II instancji zarzutu naruszenia przez Sąd I instancji art. 178a § 1 k.k. w zw. z art. 177 § 1 k.k. w zw. z art. 178 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 1 i § 2 k.k. poprzez przyjęcie za Sądem I instancji, wbrew regule wyrażonej w art. 11 § 2 k.k. oraz wbrew stanowiskom doktryny i orzecznictwa powołanym przez obrońcę w apelacji, że zachowanie oskarżonego polegające na prowadzeniu pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości i spowodowanie w tymże stanie nietrzeźwości wypadku w komunikacji, należy traktować jako dwa odrębne czyny podlegające oddzielnej ocenie prawnokarnej i podlegające łączeniu kar;
- b. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. polegające na nienależytym rozważeniu przez Sąd II instancji zarzutu naruszenia przez Sąd I instancji art. 178 k.k. poprzez zaakceptowanie przez Sąd II instancji błędnej wykładni tego przepisu przeprowadzonej przez Sąd I instancji, wyrażającej się w przyjęciu, że każde oddalenie się sprawcy wypadku w komunikacji z miejsca zdarzenia, także takie, które nie ma na celu uniknięcia odpowiedzialności karnej lub też w kontekście okoliczności nie może skutkować uniknięciem odpowiedzialności karnej sprawcy wypadku, wyczerpuje znamiona przestępstwa stypizowanego w art. 178 k.k. w zakresie obejmującym penalizację zachowania polegającego na zbiegnięciu z miejsca zdarzenia;
- c. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. polegające na nienależytym rozważeniu przez Sąd II instancji zarzutu naruszenia przez Sąd I instancji art. 47 § 4 k.k., polegające na akceptacji przez Sąd II instancji jego niezastosowania przez Sąd I instancji i wymierzenia w I instancji oskarżonemu nawiązki w kwocie 10.000 zł, w sytuacji, gdy nawiązka w takiej wysokości powoduje dla oskarżonego oraz jego rodziny rażący uszczerbek dla niezbędnego utrzymania, wobec ciążącego na nim obowiązku alimentacyjnego oraz ograniczonych możliwości zarobkowych;
- d. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. polegające na nienależytym rozważeniu przez Sąd II instancji zarzutu naruszenia przez Sąd I instancji art. 86 § 1 k.k. w zw. z art. 53 § 1 i 2 k.k., polegające na podzieleniu przez Sąd II instancji poglądu Sądu I instancji, co do prawidłowości wymierzenia kary łącznej w oparciu o zasadę asperacji, a nie w oparciu o zasadę pełnej absorpcji, w sytuacji, gdy czyn objęty punktem I wyroku był współukarnym czynem uprzednim w stosunku

do czynu objętego punktem II wyroku oraz został on popełniony w tych samych okolicznościach i z tej samej motywacji, co drugi czyn podlegający łączeniu;

e. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. polegające na nienależytym rozważeniu przez Sąd II instancji zarzutu naruszenia przez Sąd I instancji art. 4 k.p.k. w zw. z art. 5 ust. 2 k.p.k., art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k., wyrażające się w zaakceptowaniu przez Sąd II instancji dokonanej przez Sąd I instancji dowolnej, w miejsce swobodnej, oceny dowodu z wyjaśnień oskarżonego, w których wskazywał on, iż nie miał zamiaru oddalenia się od miejsca kolizji komunikacyjnej, w którym przebywał po wypadku przez okres kilkunastu minut, w celu uniknięcia odpowiedzialności za spowodowany wypadek, w sytuacji, gdy przedmiotowe wyjaśnienia były wyjaśnieniami spójnymi i wiarygodnymi w kontekście pozostałego zebranego w sprawie materiału dowodowego, z którego wynika, iż oskarżony nie kwestionował swojej odpowiedzialności za wypadek, przyznał się do jego spowodowania i przeprosił pokrzywdzoną niezwłocznie po wypadku, a także przez okres kilku minut, w obecności innych osób, świadków zdarzenia pozostawał na miejscu zdarzenia nie podejmując żadnych działań mogących wpłynąć na odpowiedzialność oskarżonego za spowodowany wypadek;

f. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. polegające na nienależytym rozważeniu przez Sąd II instancji zarzutu dopuszczenia się przez Sąd pierwszej instancji błędu w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę orzeczenia, mającego wpływ na treść rozstrzygnięcia wyrażające się w podzieleniu przez Sąd drugiej instancji stanowiska Sądu pierwszej instancji, który przyjął, że oskarżony oddalający się z miejsca zdarzenia – po tym jak przyznał się przed pokrzywdzoną oraz jej mężem do spowodowania wypadku, a także po tym jak przebywał na miejscu wypadku przez okres co najmniej kilkunastu minut, miał wolę zbiegnięcia z miejsca zdarzenia, w sytuacji gdy P. D. odszedł od miejsca zdarzenia w związku z potrzebą fizjologiczną i nie wykazał żadnych zachowań zmierzających do uniknięcia odpowiedzialności za zachowanie polegające na spowodowaniu wypadku w komunikacji w stanie nietrzeźwości.”

W następstwie tych zarzutów obrońca wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Ł..

W pisemnej odpowiedzi na kasację prokurator wniósł o jej oddalenie, jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniesiona przez obrońcę skazanego P. D. kasacja jawi się jako bezzasadna i to w stopniu oczywistym w rozumieniu art. 535 § 3 k.p.k. Przypomnieć należy, że wzruszenie prawomocnego orzeczenia w drodze kasacji jest możliwe w wypadku stwierdzenia uchybień wymienionych w art. 439 k.p.k. (tzw. bezwzględnych przyczyn odwoławczych) lub rażącego naruszenia prawa materialnego lub procesowego, jeśli mogło ono mieć istotny wpływ na treść orzeczenia. Należy jednocześnie podkreślić, na co niejednokrotnie już zwracał uwagę Sąd Najwyższy, że leżące po stronie orzekającego Sądu naruszenie prawa musi mieć charakter nie tylko „rażącego”, ale także musi mieć istotny wpływ na treść orzeczenia. Przedstawione rozważania natury ogólnej prowadzą do następujących wniosków:

- podniesiony przez autora kasacji zarzut z pkt a. należy uznać za chybiony. Sąd II instancji przyjął w tym zakresie ustalenia Sądu Rejonowego z których wynika, że skazany P. D. przez dłuższy czas przed wypadkiem (ok. 5 km) prowadził pojazd mechaniczny w stanie nietrzeźwości i miał zamiar dojechać nim aż do Ł., a spowodowanie wypadku komunikacyjnego stanowiło jedynie wąski czasowo wycinek całego zachowania podlegającego ocenie.

Sąd Najwyższy w sprawie I KZP 4/02, uznał, iż zachowanie sprawcy, kierującego pojazdem w stanie nietrzeźwości lub po użyciu środka odurzającego, który w następstwie naruszenia zasad bezpieczeństwa w ruchu powoduje wypadek komunikacyjny, stanowi dwa odrębne czyny zabronione - jeden określony w art. 178a § 1 lub 2 k.k., drugi zaś - w art. 177 § 1 lub 2 k.k. w związku z art. 178 § 1 k.k. Ewentualna redukcja ocen prawno Karnych powinna zostać dokonana – z uwzględnieniem okoliczności konkretnego przypadku - przy przyjęciu, iż występki zakwalifikowany z art. 178a § 1 lub 2 k.k. stanowi współukarane przestępstwo uprzednie (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 marca 2002 r., sygn. I KZP 4/02, OSNKW 2002, z. 5-6, poz. 37). Warto przy tym zauważyć, co podkreśla się we wskazanym orzeczeniu, że „redukcja ocen prawno Karnych, przeprowadzona z punktu widzenia tego, czy jakiś czyn jest, czy też nie jest czynem uprzednim współukaranym, jest zawsze problemem teleologicznym, którego właściwe

rozwiązanie może być dokonane nie w formie abstrakcyjnej, ale z uwzględnieniem konkretnych realiów sprawy”. W rozważanej sprawie Sądy nie przyjęły konstrukcji czynu współukaranego ze względu na odległość jaką pokonał skazany przed wypadkiem oraz towarzyszący mu zamiar dojechania do Ł.. Elementy te mają charakter faktyczny, co uniemożliwia ich bezpośrednie kwestionowanie w kasacji, co w konsekwencji wyklucza możliwość podnoszenia w kasacji twierdzenia, że czyn z art. 178a § 1 k.k. powinien zostać uznany za współukarany uprzedni.

- z dokonanych przez Sąd I instancji, a zaaprobowanych następnie przez Sąd odwoławczy ustaleń wynika wprost, iż skazany P. D. oddalił się z miejsca zdarzenia, ostatecznie celem uniknięcia odpowiedzialności karnej. Zarówno Sąd I instancji, jak i Sąd II instancji wyraźnie wskazały, powołując się na zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, że, co prawda skazany oddalił się początkowo z miejsca zdarzenia w kierunku stacji benzynowej, co wskazywałoby na konieczność zaspokojenia potrzeby fizjologicznej, jednak ostatecznie stację tę ominął i skierował się na osiedle mieszkaniowe. Świadkowie, którzy zatrzymali skazanego, uczynili to dopiero między blokami mieszkalnymi, znajdującymi się za stacją benzynową (zeznania świadka: M. K. k.128-129/I, R. K. k. 129/I). Stąd też przedstawione przez skazanego wyjaśnienia, jakoby za jego oddaleniem się z miejsca zdarzenia stała tylko i wyłącznie potrzeba fizjologiczna, tracą walor wiarygodności. Prawdą jest, że skazany początkowo pozostał na miejscu zdarzenia, jednak proponował zaniechanie wezwania policji oraz oddalił się niezwłocznie po jej wezwaniu. Celem takiego zachowania, zdaniem orzekających Sądów, było uniknięcie konsekwencji prowadzenia pojazdu pod wpływem alkoholu i w rezultacie spowodowania wypadku w stanie nietrzeźwości (k.8-9 uzasadnienia SO). *De facto* podnoszony przez skarżącego zarzut z pkt b. jest kwestionowaniem dokonanych w sprawie ustaleń faktycznego, tego zaś kasacją czynić nie można.

Aktualne pozostaje stanowisko Sądu Najwyższego, zgodnie z którym „zbiegnięcie z miejsca zdarzenia” (art. 178 § 1 k.k.) to oddalenie się sprawcy z miejsca zdarzeń określonych w art. 173, 174 i 177 k.k., podjęte w celu uniknięcia odpowiedzialności za tego rodzaju przestępstwa. Dla przyjęcia kwalifikacji prawnej obejmującej przepis art. 178 § 1 k.k. z powodu zbiegnięcia z miejsca zdarzenia, niezbędne jest przypisanie sprawcy umyślności co do tego, iż przez zbiegnięcie zmierzał on

do uniknięcia odpowiedzialności za zachowanie, które wyczerpało znamiona ustawowe przestępstw stypizowanych w art. 177 k.k. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2012 r., V KK 389/11, OSNKW 2012, z. 4, poz. 42).

Wszystkie przedstawione powyżej okoliczności prowadzą ostatecznie do wniosku, iż także zarzut z pkt b. kasacji jest bezzasadny. Uwagi poczynione w zakresie oceny tego zarzutu pozostają aktualne także w zakresie oceny zarzutu z pkt f. kasacji, w którym obrońca wprost kwestionuje ustalenia faktyczne przyjęte za podstawę orzeczenia, mające wpływ na treść rozstrzygnięcia, wyrażające się w podzieleniu przez Sąd II instancji stanowiska Sądu I instancji, który przyjął, że oskarżony oddalający się z miejsca zdarzenia, po tym jak przyznał się przed pokrzywdzoną oraz jej mężem do spowodowania wypadku, a także po tym jak przebywał na miejscu wypadku przez okres co najmniej kilkunastu minut, miał wolę zbiegnięcia z miejsca zdarzenia, w sytuacji, gdy P. D. odszedł od miejsca zdarzenia w związku z potrzebą fizjologiczną i nie wykazywał żadnych zachowań zmierzających do uniknięcia odpowiedzialności za zachowanie, polegające na spowodowaniu wypadku w komunikacji w stanie nietrzeźwości. Sąd Odwoławczy uznał za prawidłową ocenę materiału dowodowego dokonaną przez Sąd I instancji – skazany wprawdzie skierował się w kierunku toalet znajdujących się na terenie stacji benzynowej, jednak następnie nie wszedł na jej teren, ominął ją i udał się w stronę osiedla mieszkaniowego; skazany został ujęty przez świadków M. K. i R. K. dopiero między blokami znajdującymi się już za stacją benzynową. Zdaniem Sądu takie zachowanie niewątpliwie wskazuje na cel, jakim było oddalenie się z miejsca zdarzenia;

- ocena Sądu w zakresie sytuacji rodzinnej oraz majątkowej skazanego (jest osobą młodą, zdrową, posiadającą wyuczony zawód) doprowadziła do uznania, że będzie miał możliwości zarobkowania w taki sposób, aby jednocześnie realizować ciążący na nim obowiązek alimentacyjny i wykonać środek kompensacyjny w kwocie 10.000 złotych. Sąd podkreślił, że odstąpienie od wymierzenia nawiązki w pełnej kwocie 10.000 zł możliwe jest wyłącznie w sytuacji kumulatywnego wystąpienia przesłanki zaistnienia szczególnych okoliczności wraz z przesłanką uszczerbku dla niezbędnego utrzymania oskarżonego i rodziny lub pojednania się z pokrzywdzonym. Nie można mówić o naruszeniu prawa materialnego, skoro

przepis wprowadza możliwość zastosowania tej instytucji, bądź odstąpienia od niej według dokonanej przez Sąd oceny konkretnych okoliczności;

- wbrew twierdzeniom skarżącego z pkt d. kasacji, Sąd odwoławczy w sposób rzetelny i wnikliwy rozpoznał stawiany zarzut apelacyjny. Sąd Okręgowy uznał za konieczne wskazać, że pomimo bliskości czasowej i przedmiotowej pomiędzy czynami, brak było warunków do zastosowania pełnej absorpcji przy wymiarze kary łącznej. „Zdaniem Sądu Okręgowego za niemożnością przyjęcia pełnej absorpcji przemawia chociażby odmiennosc strony podmiotowej popełnionych czynów, gdyż przestępstwo prowadzenia pojazdu mechanicznego pod wpływem alkoholu jest typem umyślnym, zaś wypadek komunikacyjny czynem skutkowym nieumyślnie-nieumyślnym, tak więc brak podstaw na uznania obu przestępstw popełnionych przez oskarżonego za niemal tożsame, tym bardziej, że ich kwalifikacje prawne są różne” (k.10-11 uzasadnienia SO). Przepis art. 53 § 1 i 2 k.k. ma zaś charakter dyrektywy ogólnej, wskazującej orzekającemu sądowi przesłanki wyboru kary za konkretne przestępstwo w granicach sankcji określonych przez ustawodawcę dla danego typu przestępstwa. W związku z powyższym, jeśli wymierzona skazanemu kara mieści się w granicach sankcji przewidzianej za dany typ przestępstwa, a orzekające Sądy uwzględniły wszystkie dyrektywy, to nie mogły w związku z powyższym naruszyć omawianych przepisów;

- dokonując oceny zarzutu z pkt e. kasacji wskazać należy na stanowisko Sądu Okręgowego, którego zdaniem, Sąd I instancji dokonał swobodnej oceny dowodów, zgodnie z dyrektywą art. 7 k.p.k., ocenił zebrane dowody w sposób kompleksowy z należyтым uwzględnieniem dowodów zarówno korzystnych, jak i niekorzystnych dla skazanego, a podstawę ustaleń stanowił całokształt okoliczności ujawnionych w toku rozprawy. Sąd II instancji, za Sądem Rejonowym uznał, że skazany, po chwilowym pobycie na miejscu zdarzenia, spokojnym krokiem oddalił się z niego w kierunku stacji benzynowej, jednak nie zatrzymał się na niej, lecz przeszedł obok niej kierując się w stronę bloków na K.. Obserwujący poczynania skazanego (i jego kolegi) przypadkowi świadkowie M. K. i R. K., nabrawszy podejrzeń, iż zamierza uciec z miejsca wypadku udali się za nim dokonując jego zatrzymania pomiędzy blokami, po pokonaniu przezeń około 300-400 metrów. W momencie zatrzymania skazany nie stawiał oporu, przyznał, że to on kierował samochodem, przepraszał,

prosił, by nie wzywać Policji (zeznania M. K. k. 128 - 129, R. K. k. 130 - 132). Jak podkreśla Sąd Rejonowy, gdyby prawdą było to co twierdził skazany, iż jego oddalenie się z miejsca zdarzenia podyktowane było koniecznością załatwienia potrzeby fizjologicznej, wówczas niewątpliwie zatrzymałby się na stacji benzynowej, gdy tymczasem on ją minął i udał się w kierunku pobliskich bloków.

Reasumując stwierdzić należy, że Sąd odwoławczy rozpoznał wszystkie podniesione przez obrońcę w apelacji zarzuty, nie może więc być mowy o obrazie art. 433 § 2 k.p.k., a uzasadnienie wyroku Sądu Okręgowego odpowiada wymaganiom wynikającym z art., 457 § 3 k.p.k.

Uznając podniesione zarzuty za oczywiście bezzasadne, Sąd Najwyższy, orzekł jak na wstępie.